

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

MAHMUT OĞUZ BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/13516)

Karar Tarihi: 11/12/2018

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Rıdvan GÜLEÇ
Raportör Yrd. : Zehra GAYRETLİ
Başvurucu : Mahmut OĞUZ
Vekili : Av. Aykut ÖZDEMİR

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, ceza davasında esaslı talep ve görüşlerin değerlendirilmemesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 19/8/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, başvuru hakkında görüş bildirmeyeceğini ifade etmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:
8. 1981 doğumlu olan başvurucu, olay tarihinde Ankara'da ikamet etmektedir.

9. Başvurucu pek çok ülkede faaliyet gösteren Hizb-ut Tahrir isimli örgütün üyesi olduğu gerekçesiyle Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesinin 27/9/2011 tarihli kararıyla 6 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırılmıştır. Karar gerekçesinin ilgili kısımları şöyledir:

"...1953 yılında Takuyiddin EN-NEBHANİ isimli şahıs tarafından Ürdün'de kurulan Hizb-ut Tahrir terör örgütünün ümmetçilik anlayışı kapsamında bir halifenin etrafında hilafet devleti kurmayı planladığı, halen Ata Ebu Reşte isimli örgüt başkanının organizasyonunda Ürdün, Suriye, Lübnan, Sudan, Kuveyt, Kudüs, Malezya ve Özbekistan gibi Müslüman ülkelerinin yanı sıra batı ülkelerinde örgütlendiği, örgütün kültürlenme, halk ile bütünleşme ve halkı örgütledikten sonra şeri esaslara göre islam devletini kurma şeklinde üç aşamalı yöntem belirlediği, 1997 yılından bu yana vilayet olarak nitelendirdikleri Türkiye'de yapılanma faaliyetlerini vilayet sorumlusu/mutemedi/emiri önderliğinde üst yapı, eyalet komitesi/vilayet encümeni, bölge sorumluları, nakipler, mahalliyeciler, müsrifler ve darisler şeklinde alt kadrosu ile hiyerarşik bir yapıda oldukları, örgütün "Köklü Değişim" isimli yayın organı ile propaganda faaliyetlerini Takuyiddin EN-NEBHANİ'nin kitapları, Köklü Değişim Dergileri, internet sitelerinde yapmış oldukları yayınlar ve Bölge Sorumluları, Nakipler vasıtasıyla sempatanlara toplantılar yapmak suretiyle gerçekleştirdikleri, Türkiye'nin değişik illerinde örgüt mensupları tarafından haftanın belirli günlerinde ve ayda bir kez merkezden gelen sorumlunun başkanlığında değerlendirme amaçlı toplantı yaptıkları ve toplantılarda hiyerarşik yapı içerisinde örgüt elemanlarının üstlerine faaliyet raporu sundukları anlaşılmış,

Örgüte yapılan operasyonlar sonucunda, örgüte ait hücre evlerde birden fazla silah ve ağır silah ele geçmiş olup örgüt mensuplarının her ne kadar vehamet arzedici silahlı bir eyleme katılmadıkları görülmüşse de ele geçen silahların niteliği ve adedi, örgütün amaç ve faaliyetleri göz önüne alındığında, Yargıtay (9.) Ceza Dairesinin müstekâr kararları doğrultusunda Hizb-ut Tahrir örgütü, 5237 Sayılı TCK.nun 314/2. maddesinde yer bulan silahlı terör örgütü olarak kabul edilmiştir.

Tüm bu açıklamalar ışığında,

Sanık Mahmut Oğuz'un yapılan ev aramasında ; Aylık çıkan "Köklü Değişim" Dergisinin 2004-2005-2006- 2007-2008 yıllarına ait çok sayıda dergiler, üzerinde "İslami hilafet Nizamının Şer'i esasları" yazılı Köklü Değişim dergileri, yine "İstiklal ", "Ribat ", "Misak " yazılı dergiler ,136 adet CD ve DVD arasında ve üzerinde "İslami Ümmete Sıcak Bir Çağrı" Hizb-ut tahrir Türkiye Vilayeti antedi bulunan 2 adet CD içeriğinde İslam içerikli belgesel formatında hazırlanmış propaganda görüntülerinin ele geçirildiği

...

Sanıklar Mahmut Oğuz, ...'ın tespit edilen telefon görüşme içerikleri incelendiğinde, Hakkında Ergenekon terör Örgütü kapsamında soruşturma yürütülerek bu dosyadan ayrılan ... ile birlikte haftalık ve aylık toplantılar düzenledikleri, bu toplantılara kimliği tespit edilemeyen Kazım isimli kişinin de katıldığı, bu toplantılarda sanık Mahmut Oğuz'un diğer sanıklara Köklü Değişim isimli dergileri verdiği ve toplantılarda Köklü Değişim isimli dergileri,Hizb-ut tahrir isimli kitapları okudukları, Hilafetin kaldırılması ve Raşidi Hilafe Devletinin yeniden kurulması ile ilgili CD leri toplu olarak izledikleri, bu toplantıları sırasıyla içlerinden birinin evinde gerçekleştirdikleri, toplanacakları tarih ve yerin ilk olarak sanıklardan Mahmut Oğuz'un diğer sanıklardan herhangi birine ulaşması ve görüşmesi ile belirlendiği, Mahmut Oğuz'un görüştüğü kişinin diğer sanıklara ulaşarak toplantıyı organize ettiği, sanıklardan herhangi birinin mazereti nedeniyle katılamaması durumunda toplantının herkesin uygun olacağı ve katılabileceği bir tarihe ertelendiği, sanıklar ... ve ...'ın yapmış oldukları bir telefon görüşmesinde organize ettikleri toplantı ile ilgili olarak halka yapmaktan bahsettikleri, yine sanık ... ile ...'ın yapacakları toplantıdan celse diye bahsettikleri, sanıklardan ... ve ...'ın ... ile birlikte Filistin'e cihada gitmeye karar

verip bu yönde hazırlık yaptıkları böylece sanıklar Mahmut Oğuz, ...ın örgüte eleman kazandırma, örgüte taban oluşturma çabaları doğrultusunda propaganda amaçlı sohbetler yapmak, bildiri ve CD.ler dağıtmak, örgütsel dökümanlar düzenlemek, örgütün kurucusunun eserlerini bulundurmak şeklindeki eylemlerinin örgütle organik bağ oluşturacak şekilde, süreklilik, çeşitlilik ve yoğunluk gösterdiği, bu şekildeki eylemlerinin terör örgütü boyutuna ulaştığı kanaatine varılarak mahkememizce eylemlerine uyan 3713 Sayılı yasa 7/1 maddesi yollamasıyla 5237 Sayılı TCK.nun 314/2. maddesi gereğince cezalandırılmalarına karar verilmesi gerektiği anlaşılmıştır.

10. Anılan karar, Yargıtay 9. Ceza Dairesince 2/6/2014 tarihinde düzeltilerek onanmıştır. Başvurucu, onama kararından 1/8/2014 tarihinde haberdar olduğunu belirtmiştir.

11. Başvurucu 19/8/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

12. Emniyet Genel Müdürlüğünün Hizb-ut Tahrir örgütüne ilişkin raporu ve bu örgütle ilgili mahkeme kararları için *Yılmaz Çelik* ([GK], B. No: 2014/13117, 19/7/2018, §§ 23-29) kararına bakılabilir.

IV. İLGİLİ HUKUK

13. İlgili hukuk kaynakları için *Yılmaz Çelik* (aynı kararda bkz. §§ 30, 31) kararına bakılabilir.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

14. Mahkemenin 11/12/2018 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

15. Başvurucu;

i. Derece mahkemelerindeki yargılama boyunca Hizb-ut Tahrir örgütünün bir terör örgütü ve kendisinin de terör örgütü üyesi olmadığını ispatlamaya çalıştığını ancak bu kapsamda sunduğu delillerin gerekçeli kararda değerlendirilmediğini,

ii. Terör suçlarıyla ilgili mevzuatta yapılan değişikliğin kendi durumuna olan etkisinin yargılama sürecinde değerlendirilmediğini,

iii. İlk derece mahkemesinin kendi yaptırdığı araştırma sonucunda aldığı Emniyet Genel Müdürlüğü raporunda herhangi bir terör örgütü ile bağlantısının bulunmadığı şeklindeki tespiti yok saydığını,

iv. İlk derece mahkemesinin Hizb-ut Tahrir örgütünün bir terör örgütü olmadığına dair muhtelif yargı kararları ve mütalaaya niçin itibar etmediğini, yasal olarak hâlen piyasada bulunan dergi ve kitapların ne şekilde suç oluşturduğunu da gerekçeli kararında açıklamadığını

belirtmiş ve bu nedenlerle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

16. Başvurucu; ayrıca evinde bulunan yazılı ve görsel materyallerin bir kanıt olmadığını, ancak ilk derece mahkemesinin evinde bulunan materyallerden yola çıkarak mahkûmiyet kararı verdiğini, bu nedenle ifade özgürlüğünün de ihlal edildiğini iddia etmiştir.

B. Değerlendirme

17. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun şikâyetlerinin bir bütün olarak adil yargılanma hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir (*Yılmaz Çelik*, § 36).

18. Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

19. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

20. Anayasa Mahkemesi aynı mahiyetteki şikâyetleri *Yılmaz Çelik* (aynı kararda bkz. §§ 45-62) kararında incelemiştir. Anayasa Mahkemesi, derece mahkemelerinin kararlarında Hizb-ut Tahrir'in bir terör örgütü olarak kabul edilmesine ilişkin olarak yeterli bir değerlendirme yapılmadığını ve derece mahkemelerinin bazı şablon cümlelerin tekrarı görünümünde olan kararlarını hangi temele dayandırdıklarını yeterince açık olarak belirtmediklerini tespit etmiştir. Anayasa Mahkemesi ilave olarak derece mahkemelerinin ve Yargıtayın Hizb-ut Tahrir örgütünün bir terör örgütü olup olmadığına yönelik hiç değilse bir kere değerlendirmede bulunması, gerekçelerini başvurunun temel iddiaları ile mahkemelerin resen tespit edecekleri ve yargılamanın doğasının gerektirdiği sorulara cevap verebilecek nitelikte hazırlaması gerekirken bunu yapmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Mahkeme bu gerekçeyle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

21. İlk derece mahkemesinin, başvurunun mahkûmiyetine ilişkin kararının gerekçesi ile Yargıtay ilamı incelendiğinde Hizb-ut Tahrir'in bir terör örgütü olarak kabul edilmesine ilişkin olarak yeterli bir değerlendirme yapılmadığı, gerekçelerin başvurunun temel iddialarını karşılamadığı, mevcut başvuruda da anılan *Yılmaz Çelik* kararından ayrılmayı gerektiren bir yön bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle başvurunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

22. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvuru hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...”

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuru lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

23. Başvuru, yargılamanın yenilenmesine karar verilmesi talebinde bulunmuştur.

24. Başvurucunun Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı kapsamında *gerekçeli karar hakkının* ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla somut başvuruda ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

25. Bu durumda *Yılmaz Çelik* kararında da belirtildiği üzere (aynı kararda § 69) gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Buna göre yapılacak yeniden yargılama ise 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda derece mahkemelerince yapılması gereken iş, öncelikle ihlale yol açan mahkeme kararının ortadan kaldırılmasından ve ihlal sonucuna uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

26. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 206,10 TL harçtan ve 1.980 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.186,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,**

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının **İHLAL EDİLDİĞİNE,**

C. Kararın bir örneğinin gerekçeli karar hakkı ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesine (E.2009/171, K.2011/210) **GÖNDERİLMESİNE,**

Başvuru Numarası : 2014/13516

Karar Tarihi : 11/12/2018

D. 206,10 TL harçtan ve 1.980 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.186,10 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

E. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvuru Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 11/12/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M.Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ